

סוגיות בפיתוח באפריקה [19210072]

ד"ר יעל אבסירה

מסטר 2016 ב', תשע"ו

פרטי המרצה:

דואר אלקטרוני : yaelabessira@gmail.com
טלפון: 02-6733937

פרטי הקורס:

יום ה' : משעה 12:15 עד 13:45, בניין 35, כיתה 117
שעות קבלה : יום ה' מ-13:45 עד 14:15 בתיאום מראש במאייל בלבד

מטלות הקורס ופירוט הרכב ציון הקורס:

נוכחות חובה בשיעורים והשתתפות (10%). קריאה שוטפת של פרטי החובה. כל החומר קריאה לקורס נמצא סרוק לפי סדר ההרצאות באתר הקורס מודל.
עבודת בית מסכמת בסוף הסמסטר (90%) – יש לבחור שאלה אחת מתוך שלוש שאלות. עבודת הבית תחולק בשיעור האחרון. הגשת העבודה עד 21.7.2016.

מטרות הקורס:

- להכיר את האופן בו רעיונות שונים הקשורים לפיתוח בינלאומי התפתחו בעולם המערבי מתחילת המאה ה-19, עם תחילת הקולוניאליזם, וכיצד הם הובילו למדיניות בינלאומית במדינות אפריקה.
- לדון בשאלה כיצד לאחר עשרות שנים של פיתוח באפריקה, העוני באזורים אלה רק הלך וגבר? מהם השורשים ההיסטוריים למצב במאה ה-21?
- להבין את הסיבות השורשיות לאי השיוויון בעולם ומדוע מדיניות הפיתוח הבינלאומי לא תמיד משפיעה על חיסולו של העוני באפריקה?
- לדון בביקורתיות כיצד יש להמשיך או להפסיק את המדיניות הבינלאומית של הפיתוח באפריקה?
- לגבש עמדה לגבי פיתוח, עד כמה הוא עוזר להלחם בעוני, כיצד ניתן להתמודד עם מצב העוני? נדון בפיתוח העתידי של המלחמה בעוני ומהן האלטרנטיבות במאה ה-21.

רשימת הנושאים בהם יעסוק הקורס

- היסטוריה של המפגש בין אירופה ואפריקה
- עוני
- קידמה, פיתוח, פיתוח בינלאומי
- "תעשיית הפיתוח": מוסדות, תיאוריות, שיטות, מקרי מבחן
- ביקורת על פיתוח בינלאומי
- אלטרנטיבות לפיתוח בינלאומי במאה ה-21

סדר הרצאות וקריאת חובה:

10.3: שיעור מבוא

חלק א: פובליסיסטיקה

17.3: עוני ופיתוח בתקופה פרה קולוניאלית באפריקה

קריאה:

נ. לבציון וי. גרשוני (2003). מבוא להיסטוריה של אפריקה. יחידה 1 במסגרת הקורס "צמיחת המדינות החדשות באפריקה", האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 35-45, 50-53, 72-79
Ibn Khaldun (1332-1406). *The Muqaddimah: An Introduction to History*. Princeton University Press: Princeton 1967. pp. 1-4

31.3: המפגש בין אירופה ואפריקה וסחר העבדים הטורנס-אטלנטי: יצירת עוני המוני

קריאה:

א.קרן (2007). בכבלי העבר: סחר העבדים הטורנס-אטלנטי בזיכרון המשותף בגאנה". דוקטורט, אוניברסיטת ת"א, עמ' 14-20
Hegel, G. W. F. (1770-1831). "Race, History, and Imperialism". In *Race and the Enlightenment*, ed. By Eze, E. C. (1997). Blackwell Publishing. pp. 122-127

7.4: קולוניאליזם, קידמה, שליחות מתרבתת והטמעה

קריאה:

Marquis de Condorcet (1743-1794). *Daedalus*, Vol. 133 No 3 on Progress. Translated by M. Baker (2004) in *The Mit Press*. pp. 65-82

14.4: השפעות הקולוניאליזם על עוני ופיתוח באפריקה

קריאה:

מזרואי, ע. (1985). "עול תת-הפיתוח". אפריקה: שקיעת גן העדן. מפרש: ירושלים. עמ' 116-97

חלק ג: היבטים תיאוריים

5.5: יצירת המושגים פיתוח ותת פיתוח

קריאה:

Truman, H. S. (20/1/1949). "Inaugural Address", *Public Papers of the Presidents of the United States*: Washington, D.C.C., Government Printing Office. pp. 1-5

19.5: תיאורית מודרניזציה, תיאורית התלות

קריאה:

Rostow, W.W. (1959). "The Stages of Economic Growth". *The Economic History Review*, Vol. 12, No. 1. pp. 1-16
Dos Santos, T. (1970). "The Structure of Dependence," *The American Economic Review* 60 no. 2 (May1970), pp. 231-236.

26.5: ביקורות על הפיתוח הבין לאומי

קריאה:

שומאקר, א.פ. (1973). קטן זה יפה, מחקר כלכלי לאור ההנחה שלבני אדם יש חשיבות. תרגום (1984), אדם, ירושלים. עמ' 125-145

2.6: ישראל ופיתוח בין לאומי בשנות ה-60-70

קריאה:

Levey, Z. (2012). *Israel in Africa*. Martinus Nijhoff Publishers: London. pp. 17-46

9.6: אנתרופולוגיה ביקורתית של הפיתוח

קריאה:

Escobar, A. (1995). *Encountering Development: The Making and Unmaking of the Third World*, Princeton University Press, New Jersey. pp. 21-54

Pieterse, J.N. (2000). "After Post-Development". *Third World Quarterly*, Vol. 21, No 2, pp. 175-191

חלק א: אלאטרנטיבות ואסמות חדשות בפיתוח במאה ה-21

16.6: מקרי מבחן: טנזניה, סנגל

הרצאת אורח: (ד"ר שלדון גלר, USAID

יאהקר:

Cooke, B. (2003). "From Colonial Administration to Development Management". *Institute for Development Policy and Management*, Manchester: University of Manchester Precinct Centre. pp. 4-21

23.6: המאה ה-21 ופיתוח באפריקה

קריאה:

Keita, L. (2004). "Philosophy and Development". *Africa Development*, Vol. 29, No. 1. pp. 115-137

30.6: שיעור סיכום

ביבליוגרפיה (מומלצת):

Bawtree V. (Eds.) (1997). *The Post-Development Reader*, Zed Books, New York, pp. 94 -102

Crewe, E. and Harrison, E. (1998). *Whose Development? An Ethnography of Aid*, Zed Books, London, pp. 25- 48

Curry, N.G. (2003). "Moving Beyond Post development: Facilitating Indigenous Alternatives for 'Development'". *Economic Geography*, Vol 79, pp. 405-423

Matthews, S. (2004). "Post-Development Theory and the Question of Alternatives: A View from Africa". *Third World Quarterly*, Vol. 25, No. 2. pp. 373-384

בהצלחה!